

ἄλλης φύσεως περιστατικά. Διὰ τὴν πληθωρικὴν δὲ δημιουργίαν τοιούτων στίχων δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν καὶ τοῦτο. Ὅσον ὀλιγώτερον μορφωμένος εἶναι ὁ θέλων νὰ ἀφηγηθῆ ἢ γραπτῶς ἱστορικόν τι ἢ ἄλλο γεγονός, τὸ ὅποιον ἔκαμεν εἰς αὐτὸν ἐντύπωσιν, τόσον περισσότερον χρησιμοποιοεῖ τὸν ἔμμετρον λόγον. Διὰ τοῦτο τὰ περισσότερα ἐκ τῶν ἱστορικῶν αὐτῶν ποιημάτων, τὰ ὅποια θὰ ἠδυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν κάλλιστα ἔμμετρος χρονογραφίας, εἶναι στιχουργήματα ἀτεχνα, στερούμενα πάσης ποιητικῆς ἢ γενικώτερον λογοτεχνικῆς ἀξίας. Πλείστα δμως ἐκ τῶν στιχουργημάτων αὐτῶν, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν ἀληθῆ ἔπη, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔκτασιν των μόνον, περικλείουσι τοσαύτας καὶ τοιαύτας πληροφορίας, ὥστε νὰ εἶναι πηγαὶ ἱστορικαὶ πραγματικῶς ἀναμφισβητήτου ἀξίας, μὴ παραβλεπομένης καὶ τῆς λεπτομερείας, ὅτι ὑπὸ τὴν γλωσσικὴν ἐποψιν εἶναι μνημεῖα ὄχι εὐκαταφρόνητα.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἀποβαίνει εὐνόητον, ὅτι εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο, εἰς τὸ ὅποιον ἔδωκα τὸν γενικὸν τίτλον «Ἱστορικὰ ποιήματα», δὲν θὰ ἐξετάσω ὅλην αὐτὴν τὴν ἔμμετρον τριῶν καὶ ἡμίσεος αἰῶνων πεζολογίαν ἱστορικοῦ περιεχομένου, ἀλλὰ θὰ περιορισθῶ εἰς τὴν ἐξέτασιν μόνον τῶν στιχουργημάτων ἐκείνων, τὰ ὅποια εἶναι ἀξία τοιαύτης, ὄχι ὡς καθαρῶς λογοτεχνήματα—διότι δὲν εἶναι καθόλου τοιαῦτα—ἀλλ' ὡς ἱστορικὰ καὶ ὡς γλωσσικὰ μνημεῖα καὶ ὡς ἀποτελοῦντα καὶ ταῦτα μᾶλλον τεκμήρια σημαντικὰ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους κατὰ τὴν μακρὰν αὐτὴν χρονικὴν περίοδον.

Ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως. — Τὸ γεγονός, τὸ ὅποιον σημειώνει τὸ τέλος τῆς βυζαντινῆς περιόδου καὶ ἐπέφερε τὴν μεγάλην μεταβολὴν εἰς τὸν πολιτικὸν καὶ τὸν κοινωνικὸν βίον τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, δίδει τὸ θέμα διὰ τὸ πρῶτον ἱστορικὸν ποίημα κατὰ τὴν μεταβυζαντινὴν περίοδον. Τὸ δὲ γεγονός τοῦτο εἶναι ἡ ἄλωσις τῆς πρωτεύουσας τῆς βυζαντινῆς αυτοκρατορίας ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ τὸ 1453. Ὅπως ἔδωκε τὸ θέμα διὰ τινὰ δημοτικὰ τραγούδια,¹ οὕτως ἀψηχόλησε καὶ τὸν ἐντεχνον λόγον, τὸν τε ἔμμετρον καὶ τὸν πεζόν, εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν λαϊκὴν γλῶσσαν. Ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ

1. Ἴδε εἰς σελίδας 28—80 τοῦ παρόντος τόμου.

